

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงฐานการพัฒนาประเทศจากการเกษตรสู่อุตสาหกรรมและบริการ เพื่อตอบสนองการแข่งขันในระบบเศรษฐกิจโลก ระบบการพัฒนาประเทศจึงต้องเอื้อต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมและการบริการในเขตเมืองเป็นอันมาก ส่งผลให้ภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการสามารถพัฒนาขีดความสามารถเพื่อการแข่งขันทั้งในเรื่องเทคโนโลยี การบริหารจัดการ การลงทุน จนกระทั่งการรวมตัวเป็นสมาคม กลุ่ม และเครือข่าย ความสามารถดังกล่าวส่งผลให้ภาคอุตสาหกรรมเจริญเติบโตและมีบทบาทสำคัญต่อสังคมเศรษฐกิจของประเทศ ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงนี้ ผู้คนในสังคมต้องปรับปรุงตัวทุกด้าน โดยเฉพาะทางเศรษฐกิจจะเปิดโอกาสให้แก่บุคคลที่เข้าใจสถานการณ์และสามารถช่วงชิงผลของการเปลี่ยนแปลงให้เป็นประโยชน์แก่ตนได้ ธุรกิจเอกชนในสังคมเมืองสามารถตอบสนองต่อภาวะการเปลี่ยนแปลงนี้ แต่สังคมชนบทกลับอ่อนแอลงและตกอยู่ในสถานการณ์ที่เสียเปรียบ เกิดภาวะความยากจนและความด้อยลง ความเหลื่อมล้ำระหว่างเมืองและชนบทขยายตัวมากขึ้น การเติบโตของเมืองไม่ได้เกื้อหนุนการพัฒนาชนบทเท่าที่ควร (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2545 ; อ้างถึงใน นันทิยา หุตานุวัตร และณรงค์ หุตานุวัตร. 2551 : 2)

การรวมกลุ่มของชาวชนบทเป็นการปรับตัวให้มีความสามารถในการรับรองการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ การรวมกลุ่มจึงเป็นเครื่องมือในการต่อสู้เพื่อความอยู่รอด (Uphoff. 1986 : 28) หน่วยงานพัฒนาทั้งภาครัฐและเอกชนตระหนักถึงความสำคัญของการรวมกลุ่มของชาวชนบท เพื่อแก้ไขปัญหาและการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น จะเห็นได้ว่า มีโครงการพัฒนาทั้งของรัฐและเอกชนซึ่งเน้นการเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกรจำนวนมากเข้าสู่ชนบท (อนกนาคะบุตร. 2533 : 46) ซึ่งให้เห็นว่า การสร้างความเข้มแข็งให้แก่กลุ่มเกษตรกรเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญของการพัฒนาชนบท ซึ่งปรากฏอย่างเด่นชัดในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 ในแนวทางการพัฒนาตามยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างการพัฒนาชนบทและเมืองอย่างยั่งยืน กล่าวคือ “การสร้างความมั่นคงของเศรษฐกิจชุมชน ด้วยการบูรณาการกระบวนการผลิตบนฐานศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชนอย่างสมดุล เน้นการผลิตเพื่อการบริโภคอย่างพอเพียงภายใน

ชุมชน สนับสนุนให้ชุมชนมีการรวมกลุ่มในรูปแบบสหกรณ์ กลุ่มอาชีพ สนับสนุนการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการสร้างสรรค์คุณค่าของสินค้า

จากแนวนโยบายแห่งรัฐที่มีการเปิดการค้าเสรีกับต่างประเทศ ส่งผลกระทบอย่างมากต่อเกษตรกรไทย โดยเฉพาะเกษตรกรรายย่อย แม้ว่าเกษตรกรมุ่งผลิตเพื่อพอกินในครอบครัว แต่เกษตรกรยังมีความจำเป็นต้องใช้เงิน เช่น การศึกษาของบุตร การรักษาพยาบาล และมีค่าใช้จ่ายอีกมากมาย ดังนั้น หากจะผลิตเพื่อยังชีพอย่างเดียวอาจจะไม่พอเพียง จึงต้องทำการผลิตให้สมดุลกับสภาพของตนเองและรายจ่ายที่เกิดขึ้น แต่ความเป็นจริงแล้ว เกษตรกรมิได้พึ่งรายได้จากการผลิตภาคเกษตรเพียงอย่างเดียว เกษตรกรต้องขวนขวายรายได้เพิ่มเติมโดยการไปทำงานในเมืองหรือในชุมชน เช่น ก่อสร้าง รับจ้าง ช่างไม้ ค้าขาย ขับแท็กซี่ เป็นต้น ซึ่งนับวันจะเป็นแหล่งรายได้หลักของชาวบ้าน เพราะราคาผลิตผลทางการเกษตรตกต่ำและความไม่แน่นอนทางการตลาด ทำให้รายได้จากการขายผลผลิตทางการเกษตรมักไม่พอกับรายจ่าย

ดังนั้น ถ้าเกษตรกรต้องการยังชีพในชุมชน ไม่ต้องการออกนอกชุมชน เกษตรกรต้องมีกิจกรรมการผลิต 2 ฐาน ได้แก่ ฐานอาหารและฐานรายได้ ฐานอาหารเป็นการสร้างความพอเพียงในการบริโภคการเกษตรผสมผสานที่มีความมั่นคงโดยชาวบ้านเพราะปลูกและเลี้ยงสัตว์ที่ต้องการบริโภค โดยเฉพาะการปลูกข้าวซึ่งไม่ใช่เป็นเพียงแหล่งรายได้เท่านั้น แต่เป็นวิถีชีวิตของชาวบ้าน ฐานอาหารจึงเป็นเสมือน “หลังพิง” ของชาวบ้าน แม้ว่าจะมีเหตุการณ์ใด ๆ เกิดขึ้นชาวบ้านมีเพียงข้าว ปลา พืชผัก ก็พอกอยู่รอดได้ ส่วนฐานสร้างรายได้เป็นการรวมกลุ่มสร้างงานให้เป็นแหล่งรายได้ที่อยู่ภายในชุมชน หรือเรียกว่าธุรกิจชุมชน หรือวิสาหกิจชุมชน ฐานสร้างรายได้จึงเป็นทางเลือกหนึ่งซึ่งทำให้ชาวบ้านสามารถทำงานในหมู่บ้าน ในขณะที่เดียวกันก็สามารถทำการเกษตรซึ่งเป็นฐานอาหารได้ นอกจากนี้ ยังทำให้ชาวบ้านได้อยู่ร่วมกันเป็นครอบครัว ลดปัญหาการอพยพแรงงานจากชุมชนชนบท และลดความแออัดของชุมชนเมือง ซึ่งฐานอาหารและฐานสร้างรายได้ อาจเป็นฐานเดียวกันก็ได้ โดยเฉพาะหากเกษตรกรทำการผลิตในรูปแบบผสมผสานหรือยั่งยืน เกษตรกรสามารถนำผลผลิตที่เหลือจากการบริโภคออกจำหน่ายหรือถ้าวางแผนการผลิตในระบบ เกษตรกรผสมผสานดำเนินการผลิตเพื่อขายในตลาด อันจะเป็นการสร้างรายได้ไปในตัว (นันทิยา หุตานูวัตร และณรงค์ หุตานูวัตร. 2551 : 3-6)

สำหรับกลุ่มอาชีพบ้านจอมแจ้ง ตำบลสีกาย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย มีหลากหลายกลุ่มอาชีพ โดยกลุ่มของสตรีบ้านจอมแจ้งได้มีการรวมตัวกันขึ้นในลักษณะธุรกิจชุมชน เพื่อเสริมสร้างรายได้ และลดค่าใช้จ่าย การเสริมสร้างความมั่นคงของเศรษฐกิจชุมชน ด้วยการบูรณาการกระบวนการผลิตบนฐานศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชนอย่างสมดุล เน้นการผลิตเพื่อการบริโภคอย่างเพียงพอภายในชุมชน สนับสนุนให้ชุมชนมีการรวมกลุ่มในรูปแบบสหกรณ์ กลุ่ม

อาชีพ สนับสนุนการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในสร้างสรรค์คุณค่าของสินค้า ภายใต้กลุ่มที่ชื่อว่า กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแปรรูปอาหารบ้านจอมแจ้ง ซึ่งอาหารและการแปรรูปอาหารจากผลผลิตทางการเกษตรในท้องถิ่น ได้รับรางวัลดีเด่นระดับจังหวัดและได้รับรองมาตรฐานองค์การอาหารและยาจากกระทรวงสาธารณสุข รวมทั้งได้รับรางวัลดีเด่นของโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” จากสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดหนองคาย และยังได้รับคัดเลือกจากกรมวิชาการเกษตรให้เป็นกลุ่มแม่บ้านที่เป็นหนึ่งเรื่องความสามัคคี ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มคือ ไข่เค็ม ถั่วตัด และถั่วอบสมุนไพร โดยการดำเนินการของกลุ่มมีความโดดเด่นในเรื่องของการรวมกลุ่มที่เข้มแข็ง และคุณภาพของผลิตภัณฑ์ และยังเป็นสถานที่ใช้เป็นสถานที่ศึกษาดูงานของหน่วยงานต่าง ๆ ถึงแม้ว่าทางกลุ่มจะได้รับการยกย่องว่ามีความมีความเข้มแข็งกลุ่มหนึ่งในประเทศไทย แต่ก็ยังมีปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการธุรกิจอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประกอบการกลุ่มผู้ผลิตภัณฑ์ชุมชนส่วนใหญ่ยังขาดองค์ความรู้ด้านการตลาด การจัดการการผลิต และการบริหารจัดการกลุ่ม ซึ่งปัญหาทั้ง 3 ด้าน มีความสัมพันธ์กัน กล่าวคือ ถ้ากลุ่มผู้ผลิตขายสินค้าไม่ได้ กลุ่มจะขาดแรงจูงใจในการพัฒนาสินค้า รวมทั้งขาดแรงจูงใจในการพัฒนาระบบการบริหารจัดการให้ดี มีประสิทธิภาพ อันเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนากลุ่มให้เข้มแข็งและสามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน

จากเหตุผลดังกล่าวนี้ทำให้ผู้ศึกษาสนใจที่จะศึกษาเรื่อง ปัจจัยความสำเร็จทางการประกอบการของธุรกิจชุมชน กรณีศึกษากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแปรรูปอาหารบ้านจอมแจ้ง ตำบลสีกาย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย โดยทำการศึกษาวามีปัจจัยในด้านใดที่ส่งผลต่อความสำเร็จทางการประกอบการ อันเป็นประโยชน์ต่อกลุ่มอื่น ๆ ในโครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการที่จะนำผลการศึกษาไปใช้เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรต่อไป

วัตถุประสงค์การศึกษา

การศึกษาเรื่องปัจจัยความสำเร็จทางการประกอบการของธุรกิจชุมชน: กรณีศึกษากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแปรรูปอาหารบ้านจอมแจ้ง ตำบลสีกาย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ผู้ศึกษา กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับ ปัจจัยทางการดำเนินงาน ปัจจัยการแข่งขัน และปัจจัยทางการตลาดของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแปรรูปอาหารบ้านจอมแจ้ง ตำบลสีกาย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบุคคล ที่มีผลต่อความสำเร็จทางการประกอบการ ของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแปรรูปอาหารบ้านจอมแจ้ง ตำบลสีกาย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

3. เพื่อศึกษาปัจจัยทางการดำเนินงาน ที่มีผลต่อความสำเร็จทางการประกอบการ ของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแปรรูปอาหารบ้านจอมแจ้ง ตำบลสีกาย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

4. เพื่อศึกษาปัจจัยทางการแข่งขัน ที่มีผลต่อความสำเร็จทางการประกอบการ ของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแปรรูปอาหารบ้านจอมแจ้ง ธุรกิจชุมชนบ้านจอมแจ้ง ตำบลสีกาย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

5. เพื่อศึกษาปัจจัยทางการตลาด ที่มีผลต่อความสำเร็จทางการประกอบการ ของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแปรรูปอาหารบ้านจอมแจ้ง ตำบลสีกาย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

สมมติฐานการศึกษา

1. ปัจจัยด้านบุคคล มีผลต่อความสำเร็จทางการประกอบการของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแปรรูปอาหารบ้านจอมแจ้ง ตำบลสีกาย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

2. ปัจจัยทางการดำเนินงาน มีผลต่อความสำเร็จทางการประกอบการของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแปรรูปอาหารบ้านจอมแจ้ง ตำบลสีกาย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

3. ปัจจัยทางการแข่งขัน มีผลต่อความสำเร็จทางการประกอบการของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแปรรูปอาหารบ้านจอมแจ้ง ตำบลสีกาย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

4. ปัจจัยทางการตลาด มีผลต่อความสำเร็จทางการประกอบการของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแปรรูปอาหารบ้านจอมแจ้ง ตำบลสีกาย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาปัจจัยความสำเร็จของการประกอบการธุรกิจชุมชน: กรณีศึกษากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแปรรูปอาหารบ้านจอมแจ้ง ตำบลสีกาย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตการศึกษาดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแปรรูปอาหารบ้านจอมแจ้ง ตำบลสีกาย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย จำนวน 58 คน โดยทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน ประกอบด้วย

1.1 กรรมการบริหาร จำนวน 5 คน

1.2 สมาชิก จำนวน 53 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้ศึกษาทำการศึกษาในเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการประกอบการกลุ่มแม่บ้านแปรรูปอาหารบ้านจอมแจ้ง ตำบลลี้กาย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ซึ่งได้แก่ ปัจจัยด้านบุคคล ปัจจัยทางการดำเนินงาน ปัจจัยทางการแข่งขัน ปัจจัยทางการตลาด

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

3.1.1 ปัจจัยด้านบุคคล ประกอบด้วย อายุ เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพ รายได้ ระยะเวลาการเข้าเป็นสมาชิก

3.1.2 ปัจจัยทางการดำเนินงาน ประกอบด้วย ศักยภาพผู้นำ การมีส่วนร่วม ทุน ดำเนินการ โครงสร้างและกระบวนการทำงาน การพัฒนาการเรียนรู้

3.1.3 ปัจจัยทางการแข่งขัน ประกอบด้วย คุณภาพ ต้นทุน เวลา ความยืดหยุ่น

3.1.4 ปัจจัยทางการตลาด ประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาด

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสำเร็จทางการประกอบการของธุรกิจชุมชน ได้แก่ยอดขาย ส่วนแบ่งตลาด กำไร

4. ขอบเขตด้านพื้นที่ ผู้ศึกษาได้เลือกศึกษากลุ่มธุรกิจชุมชน ซึ่งเป็นกลุ่มเกษตรกรแปรรูปอาหารบ้านจอมแจ้ง ตำบลลี้กาย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

5. ระยะเวลาของการศึกษา

การศึกษารั้งนี้ กำหนดระยะเวลาเก็บรวบรวมข้อมูลในเดือน กุมภาพันธ์ - มีนาคม 2553

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้ศึกษาได้ให้นิยามศัพท์ ดังนี้

กลยุทธ์ความสำเร็จในการประกอบการ หมายถึง ระดับการปฏิบัติการเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินงานที่จะพองค์การบรรลุวัตถุประสงค์ในการนำทรัพยากรที่มีอยู่ไปใช้ในการบริหารงานให้เป็นอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ โดยการใช้ทรัพยากรน้อยสุดและดำเนินการเป็นไปอย่างประหยัด ไม่ว่าจะเป็นระยะเวลา แรงงาน ทรัพยากรอื่น ๆ ที่ใช้ในการดำเนินการนั้นให้ เป็นผลสำเร็จและถูกต้อง ประกอบด้วย

1. ยอดขาย หมายถึง ปริมาณการขายสินค้าผลิตภัณฑ์ที่กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแปรรูปอาหารบ้านจอมแจ้ง สามารถขายได้โดยวัดออกมาในรูปของจำนวนเงิน

2. ส่วนแบ่งตลาด หมายถึง ปริมาณการขายสินค้าและผลิตภัณฑ์ในตลาด ของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแปรรูปอาหารบ้านจอมแจ้ง ที่มีอัตรายอดขายครองอยู่ในตลาดโดยวัดออกมาในรูปของจำนวนเงินและร้อยละ

3. กำไร หมายถึง ผลต่างระหว่างต้นทุนการผลิตทั้งหมดกับรายรับจากการขายทั้งหมด โดยวัดออกมาในรูปของผลตอบแทนเป็นจำนวนเงิน

ปัจจัยด้านบุคคล หมายถึง ข้อมูลส่วนตัวของบุคคลของ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแปรรูปอาหารบ้านจอมแจ้ง ตำบลสีกาย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ได้แก่ อายุ เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพ รายได้ ระยะเวลาการเข้าเป็นสมาชิก

ปัจจัยทางการดำเนินงาน หมายถึง ระดับการปฏิบัติงานเกี่ยวกับปัจจัยต่าง ๆ ที่ใช้ในการดำเนินงานเพื่อให้องค์กรธุรกิจสามารถดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จได้ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ประกอบด้วย

1. ศักยภาพผู้นำ หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ของผู้นำที่ได้นำมาใช้ในการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่มให้บรรลุเป้าหมาย และรวมถึงทิศทางการดำเนินการต่าง ๆ ที่จะทำให้กลุ่มเกิดการพัฒนาและประสบความสำเร็จเพิ่มมากขึ้น

2. การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคคล สมาชิกเข้าร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ ของการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม โดยการเข้าร่วมประชุม เพื่อร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ ร่วมจัดทำระเบียบกลุ่ม และร่วมชี้แจงผลการดำเนินงาน รวมถึงการมีส่วนร่วมเพื่อการผลิตสินค้าและบริการ และการดำเนินการทางการตลาด ซึ่งการมีส่วนร่วมที่สมบูรณ์ต้องเป็น ไปในรูปที่ผู้เข้าร่วมมีส่วนทำให้เกิดผลของกิจกรรมที่เข้าร่วม มิใช่เป็นผู้คิดตัดสินใจหรือผู้ได้รับประโยชน์เท่านั้น

3. ทุนดำเนินงาน หมายถึง เงินหรือทรัพย์สินอื่น ๆ ที่ตั้งไว้สำหรับดำเนินการเพื่อหาผลประโยชน์ เพียงเพื่อความอยู่รอดของกลุ่ม โดยทุนดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของเงินทุนของกลุ่มเอง ได้รับจากการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น และส่วนที่ได้จากการกู้ยืม การสร้างเครดิตทางการค้า และหนี้สินอื่น ที่กลุ่มมีภาระผูกพัน ต้องชำระคืนในภายหน้า

4. โครงสร้างและกระบวนการทำงาน หมายถึง ส่วนประกอบของกลุ่มได้แก่ ประธานกลุ่ม กรรมการบริหารกลุ่ม สมาชิก และกฎระเบียบของกลุ่ม รวมถึงกระบวนการทำงานที่เป็นระบบ และมีการแบ่งหน้าที่กันทำอย่างชัดเจน ซึ่งมีผลต่อการทำงานเพื่อแปรสภาพปัจจัยนำเข้าเป็นปัจจัยนำออก

5. การพัฒนาการเรียนรู้ หมายถึง การพัฒนาทักษะ และกระบวนการเรียนรู้จากการอบรม การศึกษาดูงาน และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมที่เป็นการถาวรอันสืบเนื่องมาจากผลของการเคยทดลองกระทำและการมีประสบการณ์

ปัจจัยทางการแข่งขัน หมายถึง ระดับการปฏิบัติงานเกี่ยวกับปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อความสำเร็จของธุรกิจ ที่ทำให้ธุรกิจสามารถสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน ประกอบด้วย

1. คุณภาพ หมายถึง คุณสมบัติของผลิตภัณฑ์หรือบริการตอบสนองความต้องการและสามารถสร้างความพอใจให้กับลูกค้า หรือ สามารถใช้งานได้อย่างเหมาะสมตามความต้องการของผู้ใช้ โดยพิจารณาถึง สมรรถนะ ลักษณะเฉพาะ ความเชื่อถือได้ ความสอดคล้องตามที่กำหนด ความทนทาน ความสามารถในการให้บริการ ความสวยงาม และการรับรู้คุณภาพหรือชื่อเสียงของสินค้า

2. ต้นทุน หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่ได้จ่ายไปเพื่อให้ได้สินค้าและบริการรวมถึงค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการผลิตตั้งแต่เริ่มต้นจนเกิดเป็นสินค้าและถึงผู้บริโภค

3. เวลา หมายถึง เวลาที่ใช้ในการบริหารงานที่สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้อย่างรวดเร็วภายใต้คุณภาพและต้นทุนที่ลูกค้ายอมรับได้

4. ความยืดหยุ่น หมายถึง ความยืดหยุ่นในการปรับตัว สามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิต และอัตราการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดได้อย่างทันเวลา

ปัจจัยทางการตลาด หมายถึง ระดับการปฏิบัติการเกี่ยวกับสิ่งที่มีอิทธิพลหรือมีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ จากกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแปรรูปอาหารบ้านจอมแจ้ง ตำบลสีกาย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

1. ผลิตภัณฑ์ หมายถึง สินค้าหรือบริการที่น่าเสนอขายออกสู่ท้องตลาดเพื่อสนองความต้องการของลูกค้าให้พึงพอใจ ซึ่งประกอบไปด้วย ประโยชน์พื้นฐาน รูปร่าง คุณภาพ การบรรจุภัณฑ์ ตราสินค้า

2. ราคา หมายถึง จำนวนเงินหรือราคาสินค้า ที่กลุ่มธุรกิจชุมชนได้กำหนดขึ้นมาจากมูลค่าของสินค้าและบริการ เพื่อใช้ในการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย

3. ช่องทางการจัดจำหน่าย หมายถึง วิธีการจัดจำหน่ายหรือกิจกรรมซึ่งทำให้ผลิตภัณฑ์สินค้าและบริการเป็นที่หาง่ายสำหรับลูกค้าเมื่อต้องการซื้อหรือโครงสร้างช่องทางซึ่งประกอบไปด้วยสถาบันและกิจกรรมใช้เพื่อเคลื่อนย้ายสินค้าและบริการเพื่อให้ถึงมือผู้บริโภค สถาบันที่นำสินค้าและบริการออกสู่ตลาดเป้าหมาย ก็คือ สถาบันการตลาด

4. การส่งเสริมทางการตลาด หมายถึง การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมทางด้านการตลาด หรือการติดต่อสื่อสารทางการตลาดระหว่างผู้ขายกับผู้ซื้อเพื่อสร้างทัศนคติ และพฤติกรรมการซื้อ

โดยใช้คน หรือใช้สื่อเพื่อเตือนความทรงจำแจ้งข่าวสาร และจงใจให้เกิดการซื้อ เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ แผ่นพับ วารสารต่าง ๆ

ธุรกิจชุมชน หมายถึง กิจกรรมที่บุคคลหรือองค์กรในชุมชนมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของกิจกรรม และ/หรือช่วยดำเนินงานบางส่วนหรือทั้งหมด โดยประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ มีการเรียน และการจัดการร่วมกันเพื่อบำเพ็ญกิจการในกิจกรรมการผลิต การแปรรูป การค้าและการบริการ

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมายถึง เกษตรกรที่เป็นเพศหญิงที่พ้นคุณสมบัติการเป็นสมาชิกเยาวชนเกษตร ถ้าเป็น โสคจะมีอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป ได้รวมตัวกันขึ้นในด้านความคิด กำลังใจ และกำลังทรัพย์ เพื่อร่วมกันทำงานและช่วยกันแก้ไขปัญหาของครอบครัวเกษตรกรในหมู่บ้านหรือตำบลนั้น ๆ ให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ คือ การอยู่ดีกินดีมีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์ และมีความมั่นคงในชีวิตครอบครัวดีขึ้น

สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมายถึง บุคคลซึ่งเป็นสตรีที่แต่งงานแล้วและมีภูมิลำเนาอยู่ในหมู่บ้านจอมแจ้ง ตำบลสีกาย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ที่เข้าเป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแปรรูปอาหารบ้านจอมแจ้ง ตำบลสีกาย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแปรรูปอาหารบ้านจอมแจ้ง หมายถึง กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่แปรรูปอาหารจากผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร โดยทำการผลิต ไข่เค็ม ถั่วตัด และถั่วอบสมุนไพร

ประโยชน์การศึกษา

1. ทำให้ทราบระดับปัจจัยความสำเร็จทางการตลาดของธุรกิจชุมชนบ้านจอมแจ้ง ตำบลสีกาย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ซึ่งนำประโยชน์ที่ได้จากการศึกษาไปพัฒนา และปรับปรุงการจัดการ และการดำเนินการธุรกิจของกลุ่ม เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น

2. ทำให้ทราบปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อความสำเร็จทางการตลาดของธุรกิจชุมชนบ้านจอมแจ้ง ตำบลสีกาย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ซึ่งสามารถนำข้อมูลมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กร และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการที่จะได้นำผลการศึกษาไปใช้ในการส่งเสริมและเผยแพร่ให้กับกลุ่มธุรกิจชุมชน หรือประชาชนในชุมชนต่าง ๆ ได้มีการประกอบอาชีพเสริมต่อไป

3. เป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับกลุ่มธุรกิจชุมชนอื่น และผู้สนใจในการดำเนินธุรกิจในรูปแบบกลุ่ม ได้นำผลการศึกษาไปประยุกต์ใช้ เพื่อการเสริมสร้างรายได้ให้กับครอบครัว